

JWLA FRÖGDH MƐ PISCES DEI

På musikvalvet Baggen
lördagen den 15:e december 2018 kl 15:00

Ad te levavi
animam meam:
Deus meus,
in te confido,
non erubescam.
Neque irrideant me
inimici mei:
etenim universi
qui te exspectant
non confundentur.

Till dig har jag lyft
min själ,
min Gud,
på dig förtröstar jag,
jag skall icke komma på skam.
Och inte skall de få skratta åt mig,
mina fiender,
ty de
som väntar på dig
skall inte göra det förgäves.

**Vias tuas, Domine,
demonstra mihi:
et semitas tua
edoce me.**

**Dina vägar, Herre,
visa dem för mig,
och dina stigar,
lär mig (dem).**

Ad te levavi
animam meam:
Deus meus,
in te confido,
non erubescam.
Neque irrideant me
inimici mei:
etenim universi
qui te exspectant
non confundentur.

Till dig har jag lyft
min själ,
min Gud,
på dig förtröstar jag,
jag skall icke komma på skam.
Och inte skall de få skratta åt mig,
mina fiender,
ty de
som väntar på dig
skall inte göra det förgäves.

**Gloria Patri et Filio
et Spiritui Sancto,
sicut erat in principio
et nunc et semper
et in sæcula sæculorum.
Amen.**

**Ära åt Fader och Son
och Helig Ande,
som det var i begynnelsen
och nu och alltid
och i evigheters evighet.
Amen.**

Ad te levavi...

Till dig har jag lyft...

Nicholaus pontifex.
 nūm est refugium. clerical ac laical sit sep̄ remedium.
 clericorū est amator laicorū consolator. omnium q̄ conforma
 tor in om̄i angustia. nicholae nicholae nicholae
 Infans infamia celebris ieiunū. fons et caput dicitur & fons omnium. hic ma
 nus abstinere qd̄ manillas nō sūggebatur nisi semel. nec edebatur extra sacra
 ficia. Nicholaus. Sūlcrant clericos oculos mūdria. quos occidit. ai nūstex al
 sua nequima. tres puellas maritauit de peccatis obseruauit. paup̄erem
 cem relaxauit auri data copia. Nicholae.

Nicholaus pontifex
 nostrum est refugium.
 Clericis ac laicis
 sit semper remedium.
 Clericorum est amator,
 laicorum consolator,
 omniumque conformator
 in omni angustia.

*Nicholae, Nicholae,
 prebe nobis gaudia!*

Biskopen Nikolaus
 är vår tillflykt.
 För klerker och lekmän
 må han alltid vara en hjälp.
 Han är klerkers vän,
 lekmännens tröstare,
 alltings ledstjärna
 i varje trångmål.

*Nikolaus, Nikolaus,
 bringa oss glädje!*

In sua infantia
celebrat ieiunium.
Fons et caput dicitur
confessorum omnium.
Hic in cunis abstinebat
quod mamillas non suggebat,
nisi semel nec edebat
quarta, sexta feria.

*Nicholae, Nicholae,
prebe nobis gaudia!*

Suscitavit clericos,
occisus invidia,
quos occidit carnifex
cum sua nequitia.
Tres puellas maritalit, ^{maritavit}
de peccatis observavit,
paupertatem relaxavit
auri data copia.

*Nicholae, Nicholae,
prebe nobis gaudia!*

I sin barndom
firade han fastan.
Han kallas källa och huvud
åt alla bekännare.
Redan i vaggan fastade han*
eftersom han inte diade bröstet
och inte åt mer än en gång
på onsdagar och fredagar.

*Nikolaus, Nikolaus,
bringa oss glädje!*

Han uppväckte klerkerna,
som dödats av avund,
som slaktaren dödat
i sin gemenhet.
Tre flickor gifte han bort,
och räddade från synd,
och lindrade deras fattigdom
genom att ge mycket guld.

*Nikolaus, Nikolaus,
bringa oss glädje!*

Tota pulchra es, Maria.
Tota pulchra es, Maria.

Et macula originalis
non est in te.
Et macula originalis
non est in te.

Tu gloria Jerusalem.
Tu lætitia Israel.

Tu honorificentia populi nostri.
Tu advocata peccatorum.

O Maria.
O Maria:

Virgo prudentissima:
Mater clementissima:

Ora pro nobis:
Intercede pro nobis
ad Dominum Jesum Christum.

Fullständigt vacker är du, Maria,
fullständigt vacker är du, Maria,

och den ursprungliga synden
är ej i dig,
och den ursprungliga synden
är ej i dig,

du Jerusalems ära,
du Israels glädje,

du vårt folks ära,
du syndares försvarare.

O, Maria!
O, Maria,

omtänksammaste jungfru,
huldaste moder,

bed för oss,
medla åt oss
hos Herren Jesus Kristus.

Lucis beatæ gaudiis
Gestit parens Ecclesia,
Annamque Judææ decus,
Matrem Mariæ concinit.

Det saliga ljusets glädje
bringar vår förälder Kyrkan,
och Anna, judarnas smycke,
Marias mor, sjunger med.

Regum piorum sanguini
Jungens sacerdotes avos,
Illustris Anna splendidis
Vincit genus virtutibus.

Till fromma kungars blod
fogande prästerliga anfäder
vinner den lysande Anna
en härstamning av strålande dygder.

Cælo favente nexuit
Vincli jugalis foedera,
Alvoque sancta condidit
Sidus perenne virginum.

Med en hjälpande himmel knöt hon
äktenskapsbandets förbund
och i heligt moderliv inneslöt hon
jungfruns oförgängliga stjärna.

O mira cæli gratia!
Annæ parentis in sinu
Concepta Virgo conterit
Sævi draconis verticem.

O, himlens underbara nåd!
I Annas, förälderns, sköte
krossar den avlade jungfrun
den grymma drakens huvud¹.

Tanto salutis pignore
Jam sperat humanum genus:
Orbi redempto prævia
Pacem columba nuntiat.

På en sådan frälsningens pant
hoppas nu människosläktet.
Till den frälsta världen, i förväg,
förkunnar duvan fred².

Sit laus Patri, sit Filio,
Tibique Sancte Spiritus:
Annam pie colentibus
Confer perennem gratiam.

Lov vare Fadern, vare Sonen,
och dig, Helige Ande.
Åt de som fromt vördar Anna,
bringa evig nåd.

Amen.

Amen.

-
- 1 1 Mos 3:15. "*Hon* skall krossa *ditt* huvud, och *du* skall ligga i försåt för *hennes* häl." Sagt av Gud om Eva till ormen, Eva är sedan Maria i Annas livmoder.
 - 2 1 Mos 8:8-12. Duvan som Noa släpper ut från arken, och som kommer tillbaka med en olivkvist i näbben. Både duvan och olivkvisten är gamla fredssymboler.

ANTIFON

*Veritas de terra orta est,
et iustitia de cælo prospexit.*

*Sanning kommer upp ur jorden,
och rättvisa tittar ner från himlen.*

(Psalm 85)

Benedixisti Domine terram tuam, avertisti captivitatem Jacob.	Herre, du har välsignat din jord, du har avvärjt Jakobs fångenskap.
Remisisti iniquitatem plebis tuæ, operuisti omnia peccata eorum.	Du har förlåtit ditt folks orättvisa, överskyt alla deras synder.
Mitigasti omnem iram tuam, avertisti ab ira indignationis tuæ.	Du mildrade all din vrede, vände bort från din indignations vrede.
Converte nos Deus salutaris noster, et averte iram tuam a nobis.	Omvänd oss, Gud, vår frälsare, och vänd bort din vrede från oss.
Numquid in æternum irasceris nobis, aut extendes iram tuam a generatione et generationem?	Skall du männe vredgas på oss i evighet, eller utsträcka din vrede från generation till generation?
Deus, tu conversus vivificabis nos, et plebs tua lætabitur in te.	Gud, efter att du omvänt dig ger du oss liv, och ditt folk gläds åt dig.
Ostende nobis Domine misericordi- am tuam, et salutare tuum da nobis.	Visa oss, Herre, din barmhärtighet, och ge oss din frälsning.
Audiam quid loquatur in me Dominus Deus, quoniam loquetur pacem in plebem suam.	Jag skall lyssna på vad Herren Gud säger till mig, ty han talar om fred hos sitt folk,

Et super sanctos suos, et in
eos qui convertuntur ad cor.

Verumtamen prope timentes eum
salutare ipsius, ut inhabitet gloria in
terra nostra.

Misericordia et veritas
obviaverunt sibi,
iustitia et pax osculatæ sunt.

Veritas de terra orta est,
et iustitia de cælo prospexit.

Etenim Dominus dabit benignitatem,
et terra nostra dabit fructum suum.

Iustitia ante eum ambulabit,
et ponet in via gressus suos.

Gloria Patri et Filio,
et Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio et nunc
et semper, et in sæcula sæculorum.
Amen.

och över hans heliga, och bland
de som omvänt sig i hjärtat.

Alltså, nära de som fruktar honom
är hans frälsning, så att ära kan bo
på vår jord.

Barmhärtighet och sanning
går varandra tillmötes,
rättvisa och fred kysser varandra.

Sanning kommer ur jorden,
och rättvisa tittar ut från himlen.

Ty Herren ger godhet,
och vår jord ger sin frukt.

Rättvisa vandrar före honom,
och ställer sina steg på vägen.

Ära åt Fader och Son
och Helig Ande

som det var i begynnelsen och nu
och alltid och i seklers sekler.
Amen.

Quem queritis in presepe,
pastores, dicite?

“Vem söker ni i krubban,
herdar, säg?”

Salvatorem Xpistum Dominum,
infantem pannis involutum
secundum sermonem angelicum.

“Frälsaren, den smorde Herren,
ett barn inrullat i trasor
enligt vad änglarna sade.”

Adest hic parvulus
cum Maria matre sua,
de qua dudum
vaticinando Isaias
dixerat propheta:
*“Ecce virgo concipiet
et pariet filium”*.
Et nunc euntes
dicite quia natus est.

“Här är den lille parveln,
med Maria, dess mor,
om vilken för länge sedan
den siande Jesaja
profetiskt sade:
*“Se, jungfrun skall bli havande
och föda en son”*.
Och nu, gå
och berätta att han är född.”

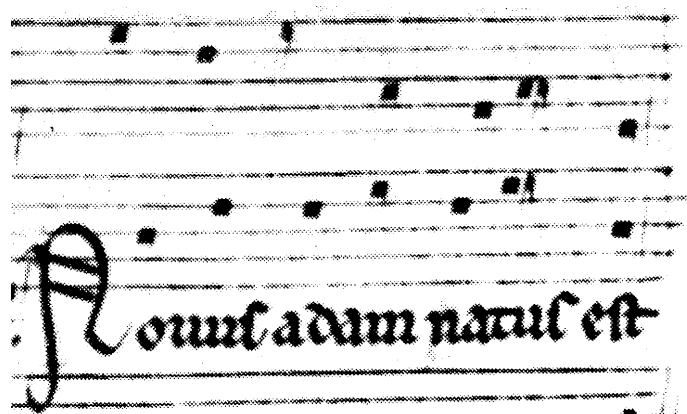
Alleluia alleluia,
iam vere scimus
Xpistum natum in terris,
de quo canite omnes
cum propheta dicentes:

“Lova Herren, lova herren!
nu vet vi sannerligen
att Kristus är född på jorden,
om vilken alla ska sjunga
med profeterna, sägande:

*Puer natus est nobis,
et filius datus est nobis,
cuius imperium
super humerum eius,
et vocabitur nomen eius
magni consilii angelus.*

*Ett barn är fött åt oss
och en son är given åt oss,
vars imperium
är på hans axlar,
och hans namn skall kallas
det stora rådets sändebud.”*

CONDUCTUS
med text av Philip Kanslern (ca 1160-1236)
och musik av Perotinus Magnus (fl 1200)

Novus adam natus est
 ut novetur mundus .

Den nye Adam är född
 för att världen skall förnyas

a quo tamen factus est
 primus et secundus .

av den som gjort
 den förste och den andre,

quippe cum principium
 idem sit et terminus .

eftersom med början
 så är han också slutet,

servus atque dominus .
 nescit hoc prepucium

tjänare och herre.
 Förhuden vet inte detta³.

nescit hoc inmundus.

Den orene vet inte detta.

3 Den andre Adam var omskuren, den förste var det inte.
 Kristi omskärelse firas nyårsdagen.

[Protomartyren Stefan stenas i Uppsala domkyrka]

Sancte Dei preciose protomartir Stephane
qui virtute caritatis circumfultus undique
Dominum pro inimico exorasti populo,
funde preces pro devoto tibi nunc collegio.

Ut tuo propitiatus interventu Dominus
nos purgatos a peccatis iungat celi civibus.

Funde preces pro devoto tibi nunc collegio.

*(Helige Guds dyrbare förste martyr Stefan
som, av kärlekens dygd omstrålad överallt,
bevekade Herren inför det fientliga folket,
utgjut böner för dina trogna som nu församlats.*

*Tack vare din blidkande medling skall Herren
föreنا oss, renade från synder, med himlens medborgare.*

Utgjut böner för dina trogna som nu församlats.)

Sankt Staffan han rider sina hästar till vann
Vaka med oss julanatt
Då såg han en stjärna i Österns rika land
vaka Herre med oss alla

Den stjärnan hon lyste över Betlehems stad
men mest över huset där lilla barnet var

Vad månede den stjärnan klar betyda så sann
som jag haver skådat idag i Österland

Den stjärnan den månede väl betyda det ju
I dag skall här födas en större kung än du

Är födder en konung som är större än jag
så statt upp nu du stekte hane min och gal

Den hanen var stekter och framburen på fat
han baskade vingarna så högt som han gal

Herodes han sina handskar slog uti bord
sen reste han sig från sin kongeliga stol

Herodes han gångar sig i stenstallet in
att skåda den fålen som snabbast går i spring

Han klappar den brune och han stryker den grå
den gule den lade han guldsadeln uppå

Och rider sig sen ett stycke vägene fram
då möter han Herren, så gammaler en man

Säg vart skall du rida nu så stridligen fram
Jo, rida det skall jag till Betlehems land

Säg vad skall du göra då i Betlehems stad
Förråda vår Herre så litet ett barn

Det plägar att vara väl en gammal mans sed
att när som två mötas, så talas de väl vid

Det plägar att vara väl en gammal mans sed
att när som två talas, så sätta de sig ned

Vår Herre han satte sig till jordena ned
och solen och månen han skapade därvid

Nu haver jag skapat två så dägliga ting
så skapa nu du vad du haver i ditt sinn

Herodes han satte sig till jordena ned
och ormar och slangar han skapade därvid

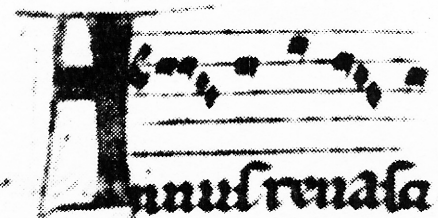
Nu har jag ju skapat två så gruvliga ting
jag kan varken giva dem ande eller liv

Vår Herre han räckte ut sin mildrika hand
så gav han dem liv men han gav dem ingen and

Herodes han svingade sin gångare kring
sen rider han hemåt i trav och i spring

Den visan vi sjungit nu från början till slut
Så önskar vi eder en fröjdefuller jul

(Efter "Sveriges medeltida ballader" 39 L, N, S och T)

Annus renascitur
Letemur igitur
 Vetus depellitur
 Adam novo nato
Letemur igitur
anno renovato

Året återföds;
Låt oss därför glädjas!
 Det gamla kastas ut
 efter att den nye Adam fötts.
Låt oss därför glädjas
åt det förnyade året!

Baculus colitur
Letemur igitur
 Leta lux agitur
 merore fugato
Letemur igitur
anno renovato

Herdestaven hedras;
Låt oss därför glädjas!
 Det glada ljuset firas
 efter att sorgen fördrivits.
Låt oss därför glädjas
åt det förnyade året!

Sol novus oritur
Letemur igitur
 Nubes subducitur
 hoste relegato
Letemur igitur
anno renovato

Den nya solen gryr;
Låt oss därför glädjas!
 Molnen förs undan
 efter att fienden förvisats.
Låt oss därför glädjas
åt det förnyade året!

Circa canit Michael
gaudia
Natus est Rex Israhel
Eÿa *Eÿa*
 Anni novi nova novi
 gaudia!

In excelsis canitur
gloria
Terris pax indicitur
Eÿa *Eÿa*
 Anni novi nova novi
 gaudia!

Nostra nobis redditur
patria
in qua grande vivitur
Eÿa *Eÿa*
 Anni novi nova novi
 gaudia!

Devitemus igitur
vitia
per que virtus moritur
Eÿa *Eÿa*
 Anni novi nova novi
 gaudia!

Sua spargat castitas
lilia
peperit virginitas
Eÿa *Eÿa*
 Anni novi nova novi
 gaudia!

Runt om sjunger Mikael
om glädje:
Israels Konung är född.
Eja! *Eja!*
 Vi känner det nya årets nya
 glädje!

I höjderna sjungs
om ära;
På jorden påbjudes fred.
Eja! *Eja!*
 Vi känner det nya årets nya
 glädje!

Till oss återskänks vårt
fädernesland
där det levs gott.
Eja! *Eja!*
 Vi känner det nya årets nya
 glädje!

Låt oss därför undvika
synderna
genom vilka dygderna dör.
Eja! *Eja!*
 Vi känner det nya årets nya
 glädje!

Renheten strör sina
liljor;
Jungfrudomen har fött.
Eja! *Eja!*
 Vi känner det nya årets nya
 glädje!

[F]actum est autem
 cum baptizaretur omnis populus
 Et ihesu baptizato et orante
 apertum est celum
 Et descendit spiritus *sanctus*
 corporali specie
 sicut columba in ipsum
 Et vox de celo facta est
 Tu es *filius* meus dilectus
 in te *complacuit michi*
 Et ipse ihesus erat incipiens
 quasi annorum triginta
 ut putabatur
 filius ioseph

Qui fuit hely
Qui fuit mathat
Qui fuit levi
Qui fuit melchi
Qui fuit iampne

Qui fuit ioseph
Qui fuit mathathie
Qui fuit amos
Qui fuit naum
Qui fuit hesli
Qui fuit nagge

Det hände sig
 när allt folket döpts
 och Jesus var döpt och bedjande
 att himlen öppnade sig
 och helig Ande nedsteg
 i kroppslig gestalt
 som en duva i honom
 och det var en röst från himlen:
 "Du är min älskade Son,
 i dig har jag behag".
 Och denne Jesus var begynnande
 vid ungefär trettio år
 var, som det ansågs,
 son av Josef

som var av Eli,
 som var av Mattat,
 som var av Levi,
 som var av Melki,
 som var av Jannaj,

som var av Josef,
 som var av Mattatias,
 som var av Amos,
 som var av Nahum,
 som var av Hesli,
 som var av Naggaj,

Qui fuit mathat
Qui fuit mathathie
Qui fuit semei
Qui fuit ioseph
Qui fuit iuda

som var av Machat,
 som var av Mattatias,
 som var av Shimi,
 som var av Josek,
 som var av Joda,

Qui fuit iohanna
Qui fuit resa
Qui fuit zorobabel
Qui fuit salathiel
Qui fuit neri
Qui fuit melchi

som var av Jochanan,
 som var av Resa,
 som var av Serubbabel,
 som var av Shealtiel,
 som var av Ner,
 som var av Melki,

Qui fuit addi
Qui fuit chosan
Qui fuit helmodan
Qui fuit hee
Qui fuit ihesu

som var av Addi,
 som var av Kosam,
 som var av Elmadam,
 som var av Er,
 som var av Josua,

Qui fuit eleazar
Qui fuit ioram
Qui fuit mathat
Qui fuit levi
Qui fuit symeon
Qui fuit iuda

som var av Elieser,
 som var av Jorim,
 som var av Mattat,
 som var av Levi,
 som var av Symeon,
 som var av Juda,

Qui fuit ioseph
Qui fuit iona
Qui fuit elyachim
Qui fuit melcha
Qui fuit menna

som var av Josef,
 som var av Jonam,
 som var av Eljakim,
 som var av Melea,
 som var av Menna,

Qui fuit mathathia
Qui fuit nathan
Qui fuit david
Qui fuit iesse
Qui fuit obeth
Qui fuit booz

som var av Mattatta,
 som var av Natan,
 som var av David,
 som var av Jishaj,
 som var av Oved,
 som var av Boas,

Qui fuit salmon
Qui fuit naason
Qui fuit aminadab
Qui fuit aram
Qui fuit esrom

som var av Salma,
 som var av Nachshon,
 som var av Amminadav,
 som var av Arni,
 som var av Hesron,

Qui fuit phares
Qui fuit iude
Qui fuit jacob
Qui fuit ysaac
Qui fuit abrahe
Qui fuit thare

som var av Peres,
 som var av Juda,
 som var av Jakob,
 som var av Isak,
 som var av Abraham,
 som var av Terach,

Qui fuit nachor
 Qui fuit seruch
 Qui fuit ragau
 Qui fuit phalech
 Qui fuit heber

som var av Nachor,
 som var av Serug,
 som var av Regu,
 som var av Peleg,
 som var av Ever,

Qui fuit sale
 Qui fuit caynan
 Qui fuit arphaxat
 Qui fuit sem
 Qui fuit noe
 Qui fuit lamech

som var av Shelach,
 som var av Kenan,
 som var av Arpakshad,
 som var av Sem,
 som var av Noa,
 som var av Lemek,

Qui fuit mathusale
 Qui fuit enoch
 Qui fuit iareth
 Qui fuit malalehel
 Qui fuit caynan

som var av Metushelach,
 som var av Henok,
 som var av Jered,
 som var av Mahalalel,
 som var av Kenan,

Qui fuit enos
 Qui fuit seth
 Qui fuit adam
 Qui fuit dei

som var av Enosh,
 som var av Set,
 som var av Adam,
 som var av Gud.

Ihesus autem plenus
 spiritu sancto
 regressus est a iordane

Jesus, däremot, fylld
 av helig Ande
 återvändande från Jordan.

(Luk. 3:21 - 4:1)

Haec est praeclara dies,
tribus sacrata miraculis,
in qua cum propheta
canamus, dicentes:

Ecce advenit

cui Magi hodie
munera offerunt
et ut regem supernum adorant
qui est ubique,

dominator Dominus,

in iordane a Iohanne baptizatus,
paterna voce
Filius est protestatus
cuius honor

*et regnum in manu eius
et potestas.*

Naturas limpheas
hodie mutavit
in saporiferos haustus
per potestatem

et imperium

Detta är en ytterst lysande dag,
helgad av tre mirakler,
på vilken vi med profeterna
må sjunga, sägande:

Se, han kommer,

som de vise männen idag
ger gåvor
och som de tillber som den högste
konungen, som överallt är

Herren och härskaren,

döpt i Jordan av Johannes,
av Faderns röst
omvittnad såsom sonen
vars ära

*och kungadöme är i hans hand,
och makten.*

Den klara substansen
har han omvandlat idag
till välsmakande dryck
genom sin makt

och herravälde.

**Deus, iudicium tuum regi da:
et iustitiam tuam filio regis**

**Gud, ge åt kungen din lag
och din rättvisa åt sonen.**

Ecclesiae sponsus,
inluminator gentium,
baptismatis sacrator,
orbis redemptor,

Kyrkans brudgum,
folkets upplysare,
dopets helgare,
världens befriare:

Ecce advenit

Se, han kommer,

Hiesus, quem reges gentium
cum muneribus mysticis
Hierosolimam requirunt,
dicentes;
Ubi est qui natus est,

Jesus, som folkens kungar
med hemlighetsfulla gåvor
efterfrågar i Jerusalem,
sägande:
Var är han som är född,

dominator Dominus.

Herren och härskaren.

Vidimus stellam in Oriente,
et agnovimus
regem regum esse natum,

Vi såg en stjärna i öster,
och förstod
kungars kung vara född

*et regnum
in manu eius*

*och kungadömet
vara i hans hand,*

cui soli debetur
honor, gloria,
laus, et iubilatio,

och honom ensam tillkommer
äran, berömmelsen,
hyllningen och lovsången,

et potestas et imperium.

och makten och herraväldet.

**Reges Tharsis et insulae
munera offerent:
reges Arabum et Saba
dona adducent.**

Descendens ab aetherei
stellato sui solio regni,

*ecce advenit
dominator Dominus,*

omnes ut populus societ
sibi foedere firmo

et regnum in manu eius

quod dabit ipse suis,
illicque erit
hic et in aevum

et potestas et imperium.

**Et adorabunt eum
omnes reges terrae:
omnes gentes servient ei.**

**Kungar av Tharsis och öarna
skall erbjuda gåvor,
kungarna av Arabien och Saba
skall medföra skänker.**

Nedstigande från sitt himmelska
kungadömes stjärnbeströdda tron,

*Se, han kommer,
Herren och härskaren*

för att förena alla folk
i ett fast förbund åt sig

och kungadömet är i hans hand,

det som han skall ge åt de sina,
och han skall vara där
nu och för evigt,

och makten och herraväldet.

**Och alla jordens kungar
skall tillbe honom,
alla folk tjäna honom.**

Ut sedeat
in throno David patris sui
in aeternum,

*ecce advenit
dominator Dominus,
et regnum in manu eius.*

A Patre cuncta data
Xpisto sunt secula namque

et potestas et imperium.

**Gloria Patri et Filio
et Spiritui Sancto,
sicut erat
in principio
et nunc et semper,
et in saecula saeculorum.
Amen.**

*Ecce advenit
dominator Dominus,
et regnum in manu eius,
et potestas et imperium.*

För att sitta
på sin fader Davids tron
i evighet,

*Se, han kommer,
Herren och härskaren,
och kungadömet är i hans hand.*

Ty av Fadern är allt givet
till Kristus i evighet,

även makten och herraväldet.

**Ära åt Fader och Son
och Helige Ande,
som det var
i begynnelsen
och nu och alltid
och i evigheters evighet.
Amen.**

*Se, han kommer,
Herren och härskaren,
och kungadömet är i hans hand,
och makten och herraväldet.*

Ecce mundi gaudium
 Ecce salus gentium
 Virgo parit filium
 sine violentia.

*Ave virgo, regia
 Dei plena gratia*

Natus est de virgine
 sine viri semine
 qui mundat a crimine
 rex qui regit omnia.

*Ave virgo, regia,
 Dei plena gratia.*

Angelus pastoribus:
 Natus est in gentibus
 qui dat pacem omnibus
 sua providentia.

*Ave virgo, regia,
 Dei plena gratia.*

Se, världens glädje!
 Se, folkens frälsare!
 En jungfru föder en son
 utan vanhelgande.

*Var hälsad, jungfru, drottning,
 full av Guds nåd.*

Född är - av en jungfru,
 utan mans säd -
 den som renar från synd,
 en kung som härskar över allt.

*Var hälsad, jungfru, drottning,
 full av Guds nåd.*

Ängeln till herdarna:
 "Född är, bland folken,
 den som ger fred åt alla
 genom sin försyn."

*Var hälsad, jungfru, drottning,
 full av Guds nåd.*

Reges tria premia
offerentes varia,
stella ducit previa
ad salutis gaudia.

*Ave virgo, regia,
Dei plena gratia.*

Tre kungar,
erbjudande olika gåvor,
stjärnan ledde vägen
till frälsningens glädje.

*Var hälsad, jungfru, drottning,
full av Guds nåd.*

Cum nil scire potuit
de nato, rex fremuit
et tota gens tremuit
Christi natalitia.

*Ave virgo, regia,
Dei plena gratia.*

När han inte kunde veta något
om den födde, rasade kungen,
och hela folket darrade
av Kristi födelse

*Var hälsad, jungfru, drottning,
full av Guds nåd.*

Cum mori per gladios
Rachel videt proprios,
mesta plorat filios,
nulla sunt solatia.

*Ave virgo, regia,
Dei plena gratia.*

När, dödade med svärd,
Rakel ser sina egna,
med smärta begråter hon sina barn,
inget kan trösta henne.

*Var hälsad, jungfru, drottning,
full av Guds nåd.*

*(Från "Firenze", franskt 1200-talsmanuskript. Sista versen handlar om
Menlösa barn, 28 dec.)*

En Psalm om Christi Födelse.

Och siunges såsom:

Puer natus in Bethlehem.

Itt lijtet Barn är oss födt nu / är oss födt nu /
Aff Maria een reen Jungfru / Alle/ Alleluja.

Hans namn kallas Emanuel / Emanuel /
Såsom sagdt hade Gabriel / Alle/ Alleluja.

The Englar frögdade sigh all / frögdade all /
Lofwade Gudh i Himmels Saal / Alle/ Alleluja.

Til Herdarna sade the så / sade the så /
At Frälsaren war födder tå / Alle/ Alleluja.

Syndarena til hielp och tröst / til hielp och tröst /
Som på honom förhoppas wist / Alle/ Alleluja /

The wijse Män frå Österland / frå Österland /
Kende aff een stierna försan / Alle/ Alleluja.

At tå war född en Konung rijk /en Konung rijk /
Öfwer Jorden och Himmelrijk / Alle/ Alleluja.

The kommo och til Bethlehem /til Bethlehem /
Offrade honom Offer reen / Alle/ Alleluja.

Guld / Rökelse och Myrrham skiär /och Myrrham skiär /
Bekende han Frelsaren är / Alle/ Alleluja.

Honom skole wij offra och /wij offra och /
Tackoffer / ewight prijss och loff / Alle/ Alleluia.

Ähra skee Gudh Fader och Son /Fader och Son /
Sampt helge And i högsta Thron / Alle/ Alleluja.

För sin Nådh och Barmhertigheet /Barmhertigheet /
Både nu och i Ewigheet / Alle/ Alleluja.

*(Någre Psalmer / Andelige Wijsor och Lofsonger
vtsatte af Lavrentio Jonæ Gestritio (†1598)
utg. Haqvino Lavrentii A. Rhezelio 1619)*

Beata viscera
 marie virginis
 cuius ad ubera
 rex magni nominis
 veste sub altera
 vim celans numinis
 ditavit federa
 dei et hominis

O mira novitas
 et novum gaudium
 matris integritas
 post puerperium.

Populus gentium
 sedens in tenebris
 surgit ad gaudium
 partus tam celebris
 iudea tedium
 fovens in latebris
 cor gerit conscium
 delicet funebris

O mira novitas
 et novum gaudium
 matris integritas
 post puerperium

Den saliga livmodern
 på jungfru Maria
 vid vars bröst
 det stora namnets kung
 klädd i annan form
 döljande den översinnliga kraften
 berikar förbundet
 mellan Gud och människa.

O, underbara nyhet
 och nya glädje:
 moderns orördhet
 efter barnafödandet.

Släktenas folk
 som sitter i mörkret
 reser sig till glädjen
 över en så celeber födelse.
 I Judéen är motviljan
 närd i hemlighet,
 hjärtat⁴ bär medvetenheten
 om dödligt dåd.

O, underbara nyhet
 och nya glädje:
 moderns orördhet
 efter barnafödandet.

4 Herodes hjärta, antagligen, syftar i så fall på barnamorden i Betlehem.

Fermenti pessimi
 qui fecem hauserant
 ad panis azimi
 promissa properant
 sunt deo proximi
 qui longe steterant,
 & hii novissimi
 qui primi fuerant

O mira novitas
 et novum gaudium,
 matris integritas
 post puerperium

Quid partum arguis
 iudea misera
 de quo nos instruis
 quem docet littera
 si nova respuis
 crede vel vetera
 in hoc quod astruis
 xpistum considera

O mira novitas
 et novum gaudium
 matris integritas
 post puerperium

Den sämsta surdegens
 drägg, de som drack den,
 till det osyrade brödets
 löfte skyndar de.
 De är Gud närmast
 som stod längst bort,
 och de är de sista
 som var de första.

O, underbara nyhet
 och nya glädje:
 moderns orördhet
 efter barnafödandet.

Varför anklagar du den nyfödde,
 olyckliga Judéen,
 den som du instruerar oss om,
 den som Skriften talar om.
 Om du avvisar det nya (testamentet)
 så tro då på det gamla.
 I den⁵ som du anklagar,
 ta Kristus i beaktande.

O, underbara nyhet
 och nya glädje:
 moderns orördhet
 efter barnafödandet.

Te semper implicas
 errore patrio;
 dum vias indicas
 errans in invio
 in his que predicas
 sternis in medio
 bases propheticas
 sub evangelio

O mira novitas
 et novum gaudium
 matris integritas
 post puerperium

Legis mosayce
 clausa misteria;
 nux virge mystice
 nature nescia;
 aqua de silice,
 columpna previa,
 prolis dominice
 signa sunt propera.

O mira novitas
 et novum gaudium,
 matris integritas
 post puerperium.

Du invecklar dig alltid
 i fädernas fel
 när du pekar ut vägar
 irrande i det otillgängliga
 bland det som du predikar
 strör du i mitten
 de profetiska grunderna
 under evangeliet.

O, underbara nyhet
 och nya glädje:
 moderns orördhet
 efter barnafödandet.

Den mosaiska lagens
 slutna mysterier,
 den mystiska kvistens nöt
 som inte känner naturen,
 vatten från klippan,
 molnstoden på vägen,
 till Herrens folk
 är detta snabba tecken.

O, underbara nyhet
 och nya glädje:
 moderns orördhet
 efter barnafödandet.

Solem, quem libere,
 Dum purus oritur
 In aura cernere
 visus non patitur,
 cernat a latere
 dum repercutitur,
 alvus puerpere,
 qua totus clauditur.

O mira novitas
 et novum gaudium,
 matris integritas
 post puerperium.

Beata viscera
 Marie virginis
 que fructu gravida
 eterni germinis
 in vite poculo
 propinat pro nobis
 et nostro vitio
 potum dulcedinis

O mira novitas
 et novum gaudium,
 matris integritas
 post puerperium.

Solen som
 när den fritt stiger upp, ren,
 att se i strålglansen
 kan synen inte uthärda,
 den kan se från sidan
 när den återkastas:
 den havandes livmoder
 i vilken allt innesluts.

O, underbara nyhet
 och nya glädje:
 moderns orördhet
 efter barnafödandet.

Den saliga livmodern
 på jungfru Maria
 som, tung av frukten
 av evighetens säd,
 med livets bågare
 skålar för oss
 och vår ondska
 i ljuvhetens dryck.

O, underbara nyhet
 och nya glädje:
 moderns orördhet
 efter barnafödandet.

(Congaudeat turba fidelium)

SJgh glädje må alt Mennisklighit kön
En Jungfru hafuer nu oss födt en Son
i Bethlehem.

Heerdomen sade then Engle Skare
Nu är födder all Werldennes HERRE
i Bethlehem.

Inbördes talade the Heerdar så
Wij wiliom til then nya Konung gå
i Bethlehem.

Oxer och Åsner merckte thet försan
Tå föddes Werldennes Frelsare man
i Bethlehem.

Ottonde dagh lät ham sig omskära
Jesus monde hans namn tå at wara
i Bethlehem.

Skencker och så boro Konungar tree
honom som lågh vthi Krubbone nedh
i Bethlehem.

Ty skee tack och loff vthi ewigheet
Gudh Fader för then nådh oss är beteedt
i Bethlehem.

*(Någre Psalmer / Andelige Wijsor och Lofsonger
vtsatte af Lavrentio Jonæ Gestritio)*

Angelus ad virginem
 subintrans in conclave
 virginis formidinem
 demulcens inquit: "Ave!
 Ave, regina virginum,
 celi terreque Dominum
 concipies
 et paries
 intacta,
 salutem hominum.
 Tu porta celi facta,
 medela criminum.

Ängeln till jungfrun
 gick in i kammaren
 till jungfruns förfäran
 han smekande sade: "Var hälsad!
 Var hälsad, jungfrurs drottning,
 himlens och jordens Herre
 skall du bli havande med
 och föda
 orörd,
 till människornas frälsning.
 Du har blivit himlens port
 och syndernas botemedel."

“Quomodo conciperem
que virum non cognovi?
Qualiter confringerem
quod firma mente vovi?”

“Spiritus Sancti gratia
perficiet hec omnia.
Ne timeas
sed gaudeas
secura,
quod castimonia
manebit in te pura,
Dei potencia.”

Ad hec virgo nobilis
respondens inquit ei:
“Servula sum humilis
omnipotentis Dei.
Tibi, celesti nuncio
tanti secreti concio,
consenciens
et cupiens
videre
factum quod audio.
Parata sum parere
Dei consilio.”

“Hur skulle jag kunna bli med barn,
jag som inte vetat av någon man?
Hur skulle jag kunna bryta
det som jag med fast sinne lovat?”
“Den Helige Andes nåd
skall göra allt detta.
Frukta inte
utan gläds
säkert,
ty kyskheten
skall bli bevarad i dig, ren,
genom Guds kraft.”

Till detta den nobla jungfrun
svarande sade honom:
“Jag är en ödmjuk liten tjänarinna
åt den allsmäktige Guden.
Att du är den himmelske budbäraren
av en så stor hemlighet, förstår jag.
Trogen
och längtande
att se
som faktum det jag nu hör,
är jag beredd att föda
enligt Guds beslut.”

Angelus disparuit
 et statim puellaris
 uterus intumuit
 vi partus salutaris.
 Qui circumdatur utero
 novum mensium numero,
 hinc exiit
 et iniit
 afflictum,
 affigens humero
 crucem quo dedit ictum
 hosti mortifero.

Ängeln försvann
 och genast svälde den flickaktiga
 livmodern upp
 av det välgörande fostrets kraft,
 han som, efter att ha omgetts av liv-
 modern i nio fulla månader,
 gick ut därifrån
 och gick in i
 plågan,
 fästade på skuldran
 korset som gav ett hårt slag
 åt den dödsbringande fienden.

Eya, mater Domini
 que Christum genuisti,
 angelis et homini
 que pacem reddidisti,
 tuum exora filium
 ut se nobis propicium
 exhibeat
 et deleat
 peccata,
 prestans auxilium
 vita frui beata
 post hoc exilium.

Ack, du Herrens moder
 som födde Kristus,
 och som åt änglar och människan
 återgav freden,
 bed din son
 att han sig mot oss nådig
 visar,
 och raderat ut
 synderna
 och bistår med hjälp
 att få åtnjuta ett saligt liv
 efter denna landsflykt.

(En sång av möjligen franciskanskt ursprung som var väldigt populär på 1300-talet, särskilt i England, och bland annat finns omnämnd av Geoffrey Chaucer i Canterbury Tales.)

(Angelus emittitur)

GVdh vthsende Engel sin
Gladt budskap i Werlden in
Förde han frå Skapar min

Wäl th& går

Himmels porten öpen står.

Vthan naturligit skick
Maria Gudz Son vndfick
Bleff än tå een Jungfru slijk

Wäl th& går

Himmels porten öpen står.

Herderna hoos Theras Hiord
Sågo Himmels Liws fast stoort
Loff i högden siunges foort

Wäl th& går

Himmels porten öpen står.

Glädie förkunnades tå
Frijdth bebodades och så
The fromma skola thet få

Wäl th& går

Himmels porten öpen står.

Een nyy Stjärna vpgick och
Dödzens mörker hon borttogh
Saligh blev tå werlden noogh

Wäl th& går

Himmels porten öpen står.

För kärlek tå fick han wee
Oskyldigh han dödhen ledh

Then mächtige bundo the

Wäl th& går

Himmels porten öpen står.

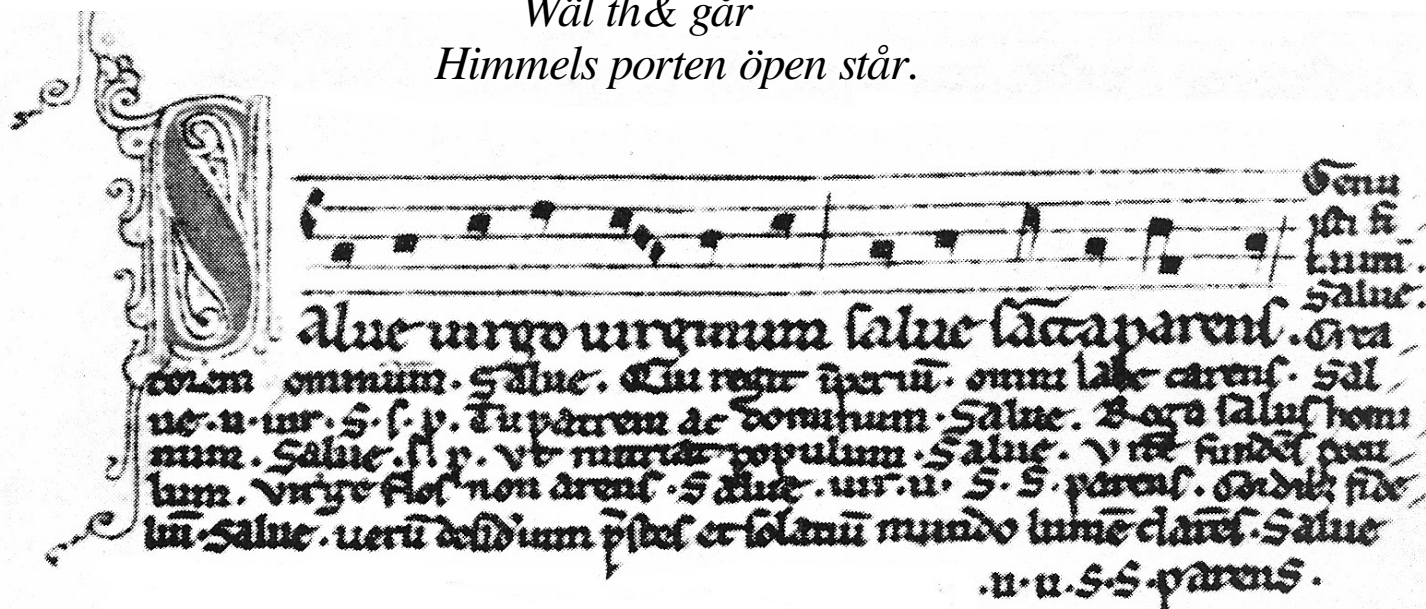
Lifwet blef på korset fördt
 Helwetet dräpit och mördt
 Fängelse och nederstördt
Wäl th& går
Himmels porten öpen står.

Adam bleff förloßning skenckt
 Döden i Helwetet sänckt
 Fiendens hufwud förkränckt
Wäl th& går
Himmels porten öpen står.

Christus hafwer thet bestält
 Fadren hade thet befält
 Segren toogh ifrå then hielt
Wäl th& går
Himmels porten öpen står.

Ty siungom nu seger Sång
 Frälste äre wij frå twång
 Til lijfwet hafwe wij gång
Wäl th& går
Himmels porten öpen står.

Loff wari Gudh fadher kiär
 Och Sonen Frelsaren är
 Then nådh oß bewiste här
Wäl th& går
Himmels porten öpen står.

Salue uirgo uirginum salue lactaparens. Ora
 prolem omnium. Salue. Qui regis imperium. omni laque carens. Sal
 ue. u. uir. S. S. p. Tu patrem ac dominum. Salue. Regis salutem homi
 num. Salue. S. p. ut miraris populum. Salue. Viri fundet pecu
 lum. Virgo flos non arens. Salue. uir. u. S. S. parens. Gaudet fide
 lum. Salue. uerum desiderium pfect et solatium mundo lumine clares. Salue
 .u. u. S. S. parens.

Salve virgo virginum
 salve sancta parens
 Genuisti filium
 salve sancta parens
 Creatorem omnium
 salve sancta parens
 Qui regit imperium
 omni labe carens
Salve virgo virginum
 salve sancta parens

Var hälsad, jungfrurs jungfru!
 Var hälsad, heliga förälder!
 Du har fött en son,
 Var hälsad, heliga förälder!
 alltets skapare,
 Var hälsad, heliga förälder!
 som styr ett imperium
 som saknar fall (eller “fel”).
Var hälsad, jungfrurs jungfru!
 Var hälsad, heliga förälder!

Tu patrem ac dominum
 salve sancta parens
 Roga salus hominum
 salve sancta parens
 Ut nutriat populum
 salve sancta parens
 Vite fundens poculum
 Virgo flos non arens
Salve virgo virginum
 salve sancta parens

Cordibus fidelium
 salve sancta parens
 verum desiderium
 salve sancta parens
 [mentibusque tristium]
 salve sancta parens
 prestet et solatium
 mundo lumen clarens
Salve virgo virginum
 salve sancta parens

Fadern och herren
 Var hälsad, heliga förälder!
 bed, du människans frälsning,
 Var hälsad, heliga förälder!
 att han skall nära folket,
 Var hälsad, heliga förälder!
 utgjutande livets pokal,
 jungfru, ej torkande blomma.
Var hälsad, jungfrurs jungfru!
 Var hälsad, heliga förälder!

Åt trognas hjärtan
 Var hälsad, heliga förälder!
 sant begär
 Var hälsad, heliga förälder!
 [och åt sorgsnas själar]
 Var hälsad, heliga förälder!
 bistå även med tröst,
 lysande ljus åt världen
Var hälsad, jungfrurs jungfru!
 Var hälsad, heliga förälder!

(Personent hodie)

Gladeligh siunge wij
 Frögdoms i thenna tijdh
 Gudh är oss allom blijdh
 Itt Barn är oss gifwit
 Gudh Menniskia blifwen
 Är nu född vthaff Jungfru rena Lijfwe

I Werlden föddes han
 Som är Gudh så och Man
 Allom han hielpa kan
 Honom wij åkalle
 Högst är öfwer alle
 Allena han oss altidh rett hugswale

Wijse män komme tree
 Skenker tå förde the
 Barnet i Krubbone
 Stiernan för them lyste
 Wäghen hon them wijste
 Tigh til prijs allena Herre Jesu Christe

Prijser Gudh i all Land
 Frögdes qwinna och man
 För thenna Frelsaren
 Gudh hijt til oss sende
 Sijn nådh til oss wende
 Ty skee lof altijd honom vtan ende
 Amen

(Nobis est natus hodie)

I Dagh födde een Jungfrw reen /
 En liten son och kleen
 En Segherförst alleen

Himmelen Sool Stiernor och Mån /
 Alle tiena then Son
 och bepryda hans Thron

Ty alle wij på Jorden boo /
 Loffuom medh itt gladt modh
 Krafftennes Konung godh

Siungom på thenne höghtijdh skön /
 Then Konung klaar och reen
 hans Loffsång vthan meen

Skee tigh helga Trefaldigheet /
 och tigh sann Eenigheet
 Prijß i all ewigheet.

*(Ur "Andelige Psalmer och Wijsor (1614)
 av Sigfrid Aron Forsius *1550 -†1624)*

Sjöng gjorde "*Pisces Dei*", Guds fiskar. I Nya testamentet finns en utvecklad fisksymbolik av osäkert ursprung: "Jag ska göra er till människofiskare" säger Jesus, och använder fisken som symbol vid flera tillfällen: "Med himmelriket är det också som när man lägger ut ett nät i sjön och får fisk av alla slag i det.", "Finns det någon far ibland er som ger sin son en orm när han ber om en fisk?", de underbara fiskafångena i Luk. 5 och Joh. 21 ("Den natten fingo de intet", ni vet) som handlar om hur man ska missionera, den mystiska fisken med silverpenning i munnen i Matt. 17:27, eller när han utfodrar femtusen med fem bröd och två fiskar, resp fyratusen med sju bröd och några fiskar.

Efter detta fick fisksymbolen en än större betydelse hos de kristna. Tertullianus sade c:a år 200 att vi kristna är små fiskar eftersom vi är födda i vatten, alltså pånyttfödda genom dopet. Och när man upptäckte att om man sade "Jesus Kristus, Guds Son, vår Frälsare" på grekiska, "Iesous Christos Theou Yios Soter" och tog första bokstaven i varje ord, så fick man ordet *Ichthys* som betyder "fisk", så var lyckan gjord. Eftersom ett grekiskt litet "a", alfa, ser ut som en liten fisk, och Jesus sade att han var "alfa och omega" så blev glädjen än större. De tidiga kristna i Rom lär således ha klottrat "lilla a" lite här och var, i katakomber och annorstädes.

Slutligen återfinns vi på <http://paradox.provocation.net/medeltid/index.htm>